

Biskop Atle Sommerfeldt:

Visitaforedrag Eidsberg, Mysen, Trømborg og Hærland 31.mai 2015

Eidsberg – et lokalsamfunn rikt på muligheter

Eidsberg er et av de første steder i Østfold som gav fortidsmennesket livsmuligheter. Dette er i dag synlig for oss gjennom ravinelandskapet og Monaryggen, som issmeltingen var med å forme. Issmeltingen skapte også store, jevne og fruktbare flater, godt synlig ved Eidsberg kirke, og som sokneprest Jacob Nicolaj Wilse omtalte slik, i sine berømte Eidsberg-beskrivelser fra 1790-årene: «Her fattes vel de store majestætiske Udsigter af høje Fjelde og store Dale, som ere i Oplandet og Tellemarken; men der gives igjen faa Steder af saa adskillig landlig Smukhed som her».

Det fruktbare landskapet utviklet etter hvert muligheter for at eidsbergingene kunne skape seg et mer allsidig livsgrunnlag basert på landbruk, husdyrhold og skogsdrift. Dette resulterte i økt befolkningsvekst, men uår var en stadig tilbakevendende trussel. 1772-73 er noen av de verste årene som har rammet disse bygdene siden Svartedauden, der kombinasjonen mellom en svært streng fimbulvinter, feilslåtte avlinger og krigstrusler førte til at mennesker her i Eidsberg døde av sult i stort omfang. Kirkebøkene fra 1773 kan fortelle oss at i en befolkning på 3000 ble det født 72 og gravlagt 243 i Eidsberg prestegjeld. Men det store bildet viser stadig bedre livsmuligheter: Fra 1723 - 1802 økte f.eks. høyavlingene med 70% og husdyrholdet med 15%.

Valdisholm Borg fra 1200-tallet, Folkenborg gård der Håkon Håkonsson ble født og levde sine to første år, og Høytorp Fort, ferdigstilt i 1915, synliggjør at Eidsbergs sentrale betydning for Norges utvikling og strategiske plassering nær svenskegrensen, har vært kilde til både mellomfolkelig samkvem og kriger både i middelalderen og mer moderne tider.

De lange og rike jordbrukstradisjonene videreføres i vår tid. I dag er det 72 husdyrbedrifter i kommunen, der de fleste er deltidsbønder. Dette er en nedgang på 40,5 % siden år 2000, som viser at landbruket står midt inne i en stor omstillingsperiode med krav om markedstilpasset effektivisering. Et slikt «hamskifte» i næringsgrunnlaget er krevende, men gir også grunnlag for nye muligheter. Med sine 700 arbeidsplasser har samvirkebedriften **Nortura Hærland** gjennomført betydelige omstillinger og investeringer slik at den i dag er etablert som et ledende kompetansemiljø i Norge innenfor slakting og bearbeiding av hvitt kjøtt, og fortsetter å være lokalsamfunnets hjørnestensbedrift. Ledelsen bekreftet at mangfoldet blant ansatte var en viktig ressurs i kvalitetsutviklingen av produksjon og arbeidsmiljø.

Bamsrudlåven, der kommunens ledelse inviterte til arbeidslusj under visitasen, er et annet eksempel på videreutvikling av gårdsdriftens muligheter i en ikke-industriell retning med frittgående høner, gårdsutsalg av håndverksprodukter og selskapslokaler. Utviklingen av **Momarken travbane** er også et godt eksempel på god næringspolitikk med et betydelig antall arbeidsplasser, og gode steder for ungdom å opplæres til ansvar og økologisk bevissthet.

Eidsberg er en del av **hovedstadsregionen**, med gode kommunikasjonsforbindelser til Oslo med **tog** og **E18**. Mange arbeider utenfor lokalmiljøet, og andelen dagpendlere er stigende. I fylkesplanen er Mysen definert som ett av to regionssentra i indre Østfold. Moderniseringen av

jernbanen og ny kollektivterminal gir ytterlige muligheter og legger grunnlaget for kommunens ambisjoner om å etablere Mysen som **Østlandets mest attraktive småby**. Planen om **sentrumsfortetning** er fremtidsrettet, samtidig som det er et klokt grep å fokusere på natur, friluftsliv og folkelig engasjement som viktige faktorer for å sikre god livskvalitet for kommunens innbyggere.

Fortetning, satsing på jernbane, energieffektivisering i kommunens virksomheter med Mysen skole som et flott eksempel, bevissthet om biologisk mangfold, satsingen på vern og miljømessig forsvarlig jordbruksarealer, og utvikling av gang- og sykkelveier som skal forbinde sentrum med de fire grendene, er fremtidsrettet og nødvendig **klimateknikk**. Dette gjenspeiler jordbrukssamfunnets bevissthet om at det vi har skal overlates til kommende generasjoner i god skikk, i vår tid som en del av det globale fellesskapet.

Eidsberg er i dag **vertskap for flere institusjoner** som gir mennesker med ulike funksjonsevner i det norske samfunnet nye muligheter til livsutfoldelse: Myseby transittmottak for enslige mindreårige asylsøkere, Krisesenteret for voldsofre og Mortenstua Spesialscole - som begge dekker hele Indre Østfold - det terapeutiske samfunnet Phønix Haga for mennesker med rusutfordringer, og fengslet som står foran utvidelser. «Eidsberg – rik på muligheter» er kommunens overordnede visjon. Denne gjenspeiler lokalsamfunnets lange kulturhistorie og dagens sammensatte befolkning og lokalsamfunnsvirkelighet på en utmerket måte, slik jeg har fått et lite innblikk i disse dagene.

Kirken har gitt mennesker rike muligheter

Kirken her i Eidsberg, Mysen, Hærland og Trømborg har vært tydelig til stede i lokalsamfunnene helt siden kristendommen først fikk fotfeste i Norge. I middelalderen stod det hele seks kirker i bygdene, noe utgravningene av **Tenor kirkeruin** i Eidsberg sokn er et synlig uttrykk for. Jeg registrerer også at det lever et fint engasjement i bygda for å gjenfinne **Heen kirkeruin**. Dessuten var det en kirke på Folkenborg, som en ikke har lyktes å finne den nøyaktige plasseringen til. De praktfulle **kirkebyggene** i Eidsberg, Trømborg og Hærland fra slutten av 1870-tallet er alle oppført på steder der det har stått kirker helt siden middelalderen, og er lokalsamfunnets fremste kontinuitetsbærere som har sin opprinnelige funksjon i behold.

Etter at endestasjonen på Østre linje ble etablert i Mysen i 1882, førte det til økt befolkningsvekst og folkekrav om kirkebygg. I 1903 stod **Mysen kirke** ferdig, sentralt plassert i bybildet. I alterpartiet, med den gode hyrde som motiv, har kunstneren August Eiebakke plassert Kristus inn i utsikten fra Monaryggen. Slik uttrykkes det at den korsfestede og oppstandene Jesus Kristus gjennom generasjoner har møtt menneskene her i Eidsberg-bygdene med sin fredshilsen, og gitt dem nye muligheter og en himmel over livet som Guds nådebarn.

Døpefontene i kleberstein fra de opprinnelige middelalderkirkene, er fortsatt i bruk i Eidsberg, Trømborg og Hærland kirker. I disse har befolkningen gjennom århundrene i **dåpens sakrament** fått del i Kristi død og oppstandelse. På **gravplassene** rundt kirkene er generasjonene før oss til stede, og gir forankring og identitet til oss som lever nå. Dette bekreftes ved at lokalbefolkningen her i soknene i mye større grad enn tidligere, oppsøker kirkegårdene som steder for refleksjon og tilhørighet.

Befolkningen i Eidsberg, Mysen, Trømborg og Hærland slutter også i dag opp om kirken og bekrefter ved sine handlinger at de ser kirken som et viktig sted for identitet, tilhørighet og livstolkning. 8760 mennesker er **medlemmer** i Den norske kirke, det er 77,3 % av kommunens samlede innbyggertall, noe som bekrefter at Den norske kirke er noe langt mer enn et fellesskap av individuelt troende her i Eidsberg. Engasjementet for kirkens posisjon og rolle i lokalsamfunnet kom levende til uttrykk under **folkemøtet på Slitu** torsdag kveld, der politikerpanelet og deltagerne ga klart uttrykk for ønsket om mer kirke – ikke mindre. Dette bekrefter at lokalkirken har et stort mulighetsrom for videreutvikling.

Men det er også i Eidsbergsognene en voksende gruppe **tilhørende**. Dette er barn av medlemmer i Den norske kirke, som av ulike grunner velger å ikke bære barna sine til dåp. I Eidsbergs fellelrådsområde er det 233 barn og unge under 18 år i denne gruppen. Gruppen er økende i hele bispedømmet og i Den norske kirke. Det er derfor et sentralt mål i strategiplanen for Den norske kirke i Borg å utvikle tiltak som skal gi foreldre frimodighet til å bære barna sine til dåp. De fire soknene her i Eidsberg må gi målet om **økt dåpsdeltagelse** høy prioritet.

Det er viktig at dere fortsetter å invitere tilhørende til tiltak innen den nye og godkjente planen for **trosopplæringen**. Arenaene her må brukes både til å rekruttere til dåp, og til samtaler med foreldre om hvordan dåpens tilgjengelighet og relevans kan økes. Et fint resultat av dette er at det under påskenattsmessen i Mysen kirke i år ble døpt hele 6 konfirmanter! Med det brede arbeidet blant alle aldersgrupper ligger det vel til rette for forsøk med «**drop-in-dåp**» med enklere markeringer, og **dåp på andre dager** enn søndag, gjerne kombinert med tilbud om kirkelig **ekteskapsinngåelse**.

I tillegg til å øke dåpens tilgjengelighet er det viktig å styrke **dåpsforkynnelsen** for alle døpte. Gjennom dåpen handler Gud for oss, gir oss del i sin nåde og tar oss inn i sin kirke. Det er grunnlaget for det kristne livet. Livet etterpå handler om å oppdage hva dåpen gir oss, finne glede i at jeg helt fra starten av får være et Guds nådebarn og kan hvile i at det er Gud som holder meg fast. Kirken må så hjelpe alle sine døpte medlemmer til å leve ut dåpslivet til beste for hverandre i familie, kirke og samfunnsliv, slik Luther lærer oss. Den ekstra **døpefonten** som står i Hærland kirke bør menighetsrådet derfor flytte permanent til våpenhuset, slik at alle som kommer til kirke får en synlig påminnelse om at man i dåpen er en del av Guds kirke.

Bispedømmets strategiske plan løfter **kommunikasjon** som en helt sentral strategi for å nå våre mål. Den norske kirkes nye nettsideløsning øker mulighetene. Med relativt enkle grep kan kirken markedsføre dåp og gjøre elektronisk dåpspåmelding lett tilgjengelig på telefon og brett. **Medie- og kommunikasjonslinjen** på Mysen videregående skole vil være en spennende samarbeidspartner i å utvikle lokalt vinklede reklamefilmer for å stimulere til dåp og andre områder der kirken trenger særlig publisitet og økt engasjement, som for eksempel i forbindelse med **Kirkevalget 2015 og kommunevalget**. At det opprettes en **Facebook**-side på menighets- eller fellelrådsnivå er helt nødvendig når man i dag skal kommunisere med ungdom og unge foreldre, samtidig som det gode felles **menighetsbladet** allerede når bredt ut.

Gudstjenesten er den kristne kirkes grunnleggende, hellige handling som har vært feiret hver eneste søndag i snart 2000 år, over hele verden. Gudstjenestedeltakelsen i Eidsberg

fellesrådsområde har holdt seg relativt stabil de siste 6 år, med 98 deltakere per gudstjeneste i 2014. I 2012 var det enn gledelig økning til 109 fremmøtte per gudstjeneste.. Det bør være potensiale for å øke deltakelsen ytterligere fra dagens nivå, slik at den gjennomsnittlige gudstjenesteoppslutningen når 110 fremmøtte per gudstjeneste innen tre år.

Det vil forutsette en gjennomtenkt kommunikasjon i det offentlige rom og et systematisk arbeid med å **bygge allianser** med et bredt spekter av mennesker og aktører, både i forberedelse og gjennomføring av gudstjenestene. Gode eksempler er involveringen av Bygdekvinnelaget i Trømborg ved utdeling av 4-årsbok, og samarbeidet med ulike kor og korps. Det er gledelig å høre at **Trivselstreffet** i Mysen også fungerer som en rekrutteringsarena for gudstjenestedeltakelse blant eldre. **Smaalensmessen**, som vi fikk feire i Mysen kirke tirsdag kveld, er utviklet med elementer av lokale folketoner og folkedans, og er et fremragende eksempel på hvordan lokal kultur og involvering av lokale kulturaktører er med å gjøre gudstjenesten både stedegen og relevant.

Behovet for å få etablert et **gatekapell** i Mysen sentrum, gjerne i samarbeid med **Metodistkirken**, vil øke i takt med urbanisering og tilflytning. I fjor sommer ble det høstet gode erfaringer med **åpen kirke** i Eidsberg, og det er gledelig at tilbudet fortsetter i år. Dette gir mennesker en arena for utfoldelse av individuell spiritualitet på tidspunkt som passer dem, med mulighet for lystenning, stillhet og refleksjon i det store fellesskapsrommet. Det vil også være spennende å utvikle et tilsvarende tilbud i Mysen kirke.

Under sin visitas i Eidsberg i 1971 fremholdt daværende biskop Per Lønning at det burde settes av tomt til kirke i Slitu-området. Det er ikke gjennomført. I dag synes det mer naturlig å etablere dialog med eierne av det nye og meget funksjonelle **Foreningshuset på Slitu** med tanke på å innvie dette til kirkelig bruk. De gudstjenester som nå feires på Tenor skole kan i alle fall legges dit, og gjerne flere, også med dåp. Men kan innlede samarbeid med lokalsamfunnet også om andre arrangementer, slik at Den norske kirke blir tydelig tilstede også i dette lokalsamfunnet.

Pilegrimsvandringen fra Heen gamle kirkested til Eidsberg kirke i samarbeid med **Heen Elglag**, er et svært godt eksempel på alliansebygging der man feirer gudstjeneste der mennesker i lokalmiljøet faktisk befinner seg. Dette er et godt supplement til det gudstjenestelivet som allerede utfolder seg i kirkerommet. Videreutvikling av **ungdomsgudstjenester** på andre tidspunkter bør fortsette, slik at unge i økende grad forankrer dåpslivet også etter konfirmasjonen i kirkerommets gudstjenester.

Biskopen har godkjent at lokalkirken i Trømborg og Hærland bruker en tidligere oversettelse av **Herrens bønn**, annerledes enn de aller fleste menighetene i Borg bispedømme og Den norske kirke. Det er ønskelig at menighetsrådet ved høstens godkjenning av revidert lokal grunnordning innfører Herrens bønn i den versjonen Kirkemøtet har vedtatt, og at en allerede nå bruker den nye oversettelsen i alle trosopplæringstiltakene, inkludert konfirmantundervisningen. Det er uheldig om dagens konfirmanter ikke lærer den oversettelsen av Herrens bønn som brukes i de aller fleste gudstjenester i Den norske kirke. Det er oppmuntrende å se økningen fra 42 % gudstjenester med nattverd i 2010, til 60 % i 2014. Dette er i tråd med Kirkemøtets anbefaling og biskopens beslutning om at det skal feires nattverd på 2/3-del av gudstjenestene i Borg bispedømme. Dette målet bør nåes i løpet av 2016.

Antall **nattverdgjester** viser en nedgang de siste årene, fra 49,4 nattverddeltakere per gudstjeneste i 2012, til 41,5 i 2014. Det er det laveste tallet de siste fem årene. Gjennom forkynnelse, sjelesorg, undervisning og tilgjengelighet må lokalkirken her i Eidsberg, Mysen, Trømborg og Hærland styrke nattverden som dåpslivets forankring og gi mennesker frimodighet til å motta Guds nåde i brød og vin. Det bør være en særlig prioritet å legge til rette for nattverdfeiring på gudstjenester tilknyttet **trosopplæringen**, og **dåpsfølgene** bør fortsatt stimuleres til å delta. Vi vet at **intinksjon** senker terskelen til nattverdbordet for mange, og dette bør derfor prioriteres.

Konfirmasjonsdeltakelsen i fellesrådsområdet er imponerende, med en oppslutning på hele 84 % av årskullet i 2014. Det vitner om meget god kvalitet, relevant opplegg og god markedsføring! Det var fint å delta på «Ka du trur»-samlingen fredag kveld. Dette samarbeidstiltaket med **KRIK** (idrett) og **ACTA** (kor) er den eneste åpne arena for ungdom i Mysen i helgen. God oppslutning og god stemning!

Det er en sentral oppgave å videreutvikle og forsterke dette og andre ungdomstilbud slik at flere kan finne seg til rette i et involverende, rusfritt og myndiggjørende ungdomsmiljø. Presset for å fremstå mest mulig «vellykket» og «perfekt» kan oppleves stort også for ungdom i Eidsberg, slik samtalen med ledelse og lærere på både **Mysen videregående skole** og **Mysen skole** bekrefter. **Folkehelsebarometeret** for Eidsberg kommune viser at det er en høyere andel av innbyggerne enn ellers i fylket, også blant barn og unge, som på ulikt vis sliter med livene sine. Kirkens oppgave er å se disse menneskene og skape samværsformer og «**trygge rom**» som gir håp, verdi og mestringfølelse. Kirkens budskap om Guds kjærlighet i Jesus Kristus gir livshjelp og forankring for dagens barn og unge i en verden som ofte kan være nådeløs. Gjennom deltakelsen i **Kirkens Nødhjelps fasteaksjon** ser ungdommen her i bygdene seg som en del av det store arbeidet med å forandre verden til beste for de som lever i undertrykkelse og nød.

De siste fem årene har mellom 90 og 100 % av alle **begravelsesseremoniene** i Eidsberg kommune foregått i kirkelig regi. I lokalbefolkningen eksisterer det en berettiget forventning om høy kvalitet i kirkens tilstedeværelse og medvandring med mennesker i sorg og savn, noe som bekreftes ved at et adskillig høyere antall enn medlemmene naturlig søker kirkens ledsagelse i livets tyngste stunder. De ressursene som brukes på dette er en grunnleggende del av kirkens kjerneoppdrag.

Jeg registrerer at ingen av menighetene her i Eidsberg fellesrådsområde er «**Grønn menighet**». Her er lokalkirken i utakt med både Kirkemøtets anbefalinger og lokalsamfunnets prioriteringer. Det bør være et realistisk mål at alle sokn registrerer seg som grønne menigheter i løpet av det nærmeste året, utvikler planer for redusert energibruk og at kirkekontoret miljøsertifiseres. Dette vil være i god tradisjon med sokneprest Wilses sterke engasjement for alle dimensjoner ved skaperverket, da han virket her på 1790-tallet.

Kirken i Eidsberg fellesrådsområde har tradisjon for å drive et **kirkemusikalsk** arbeid av høy kvalitet. Kantorenes samarbeid med lokale kor og utøvende musikere er et godt eksempel på kirkelig samarbeid med aktører i lokalsamfunnet. Det er også en styrke at disse samarbeidspartnerne jevnlig bidrar inn i gudstjenestene og slik er med å berike gudstjenestelivet. Eidsberg kirke har befestet sin posisjon som en svært populær **konserterkirke**.

Det vil være naturlig at man i større grad prøver å tilrettelegge for konserter også i de andre kirkene i kommunen, som alle er velegnet til konsertvirksomhet. Her ligger det også et inntektpotensial i forbindelse med utleie, som det nye kulturutvalget for alle fire soknene bør utrede nærmere.

Menighetsrådene i Eidsberg, Mysen, Trømborg og Hærland har gjennom mange år hatt et tett og fruktbart samarbeid med lokalforeningene til **de frivillige organisasjonene** innen Den norske kirke, som Normisjon, ACTA, KRIK, KFUK-KFUM og Det Norske Misjonsselskap. Dette kommer til uttrykk gjennom et aktivt foreningsliv, en lang rekke felles tiltak og aktiviteter og sameiet mellom Mysen sokn og Normisjon av det meget velfungerende **Mysen menighetshus Betania**. Eidsberg og Mysen sokn og menighetsbarnehagen har prosjektavtale om ytemisjonsarbeid med henholdsvis NMS, Normisjon, og Stefanusalliansen i rammen av det forpliktende samarbeid i **Samarbeidet Menighet og Misjon (SMM)**. Trømborg, Hærland og Slitu bør også finne frem til prosjekter med en av disse organisasjonene, helst innenfor bispedømmets satsing på global evangelisering, trosopplæring og kirkebygging.

Kirken skal være med å utvikle lokalsamfunnet

Kommuneplanen er lokalsamfunnets tillitsvalgte sin plan for prioriteringen av ressursene i utviklingen av det sosiale, økonomiske og økologiske systemet som dette lokalsamfunnet utgjør. Dette danner en naturlig ramme og retning for kirkens sendelse til og engasjement i lokalsamfunnet og menneskers liv. I samtale med lokalsamfunnets ledelse må menighetsråd og fellestrådet identifisere områder og tiltak der kirkens ressurser, infrastruktur og kompetanse kan forsterke lokalsamfunnets demokratiske fattede målsettinger og prioriteringer.

Et viktig område for kirken er **helse- og omsorgssektoren**. I møte med helse- og omsorgstjenestens ledelse og avdelingsledere ved **Edwin Ruud**, drøftet vi forsterket samarbeid i rammen av samhandlingsreformens nye utfordringer. Tjenesteyterne har høy bevissthet om det offentliges plikt til å legge til rette for tros- og livssynsutøvelse for alle som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester, og det ble meldt et forbedringspotensial innen hjemmetjenesten når det gjelder registrering og melding av tjenestemottakernes religiøse tilhørighet. Jeg er glad for at det nå ligger an til et forsterket kompetansehevende samarbeid mellom hjemmetjenesten, bispedømmerådets spesialkompetanse og lokalkirken.

Det er mulig å øke samarbeidet med den omfattende og gode **hjemmetjenesten**. Det meldes at stadig flere av tjenestemottakerne har behov for samtaler av ulik karakter, og som de ansatte har begrenset kapasitet til å kunne følge ordentlig opp innenfor en hektisk arbeidshverdag. Her ligger det til rette for et tettere og organisert samarbeid mellom lokalkirke, andre frivillige organisasjoner og kommunen knyttet til besøkstjenesten. Det finnes mange pensjonister og enslige som vil få et rikere liv ved å delta i en slik 2. og 3. linje besøks- og avlastningstjeneste. Også barnevernet har et slikt behov. Dette må skje innenfor rammer som er tilpasset den nye **frivilligheten**: Avtalt, tidsavgrenset, aktivitetsrettet. Her har lokalkirken en helt sentral rolle som mobilisator.

Skolen og barnehagene er en tradisjonell arena for samarbeid mellom skole og kirkens engasjement i lokalsamfunnet. Det er lange tradisjoner for et godt og ryddig samarbeid mellom skole og kirke i forbindelse med julegudstjenester i de fire soknene. Menighetens barnehage er

på forbilledlig vis en ressurs i forbindelse med høytidene for alle barnehagene i kommunen. Utviklingen av skolens kompetansemål gir et godt fundament for et annerledes og forsterket samarbeid mellom skole og kirke, slik vi fikk et utmerket eksempel på under **RLE-timen med 5.-7.klassinger fra Trømborg skole** i Trømborg kirke, der sokneprest og biskop fikk undervise en meget lydhør elevgruppe om symboler. Denne type undervisningsopplegg kan med fordel videreutvikles til andre fag, klassetrinn og flere skoler innenfor rammen av en overordnet **plan for skole-kirke-samarbeid**, slik det er gjort flere andre steder.

Samtalen med rektor og lærere ved **Mysen skole** om erfaringer i prosjektet «**Kompetanse for mangfold**» var svært interessant. Skoleledelse og lærere har et stort engasjement for å skape en inkluderende skole, som er fundamentet for et inkluderende samfunn. Målet er å synliggjøre mangfoldet som en ressurs, berikelse og skape like muligheter for alle, samtidig som alle må tilpasse seg fellesskapet. Skolen og kirken har en stor felles oppgave med å utvikle både dagens og kommende generasjoner til «gagns mennesker» med menneskeverd, solidaritet og miljøbevissthet som grunnleggende verdier. Det var også svært stimulerende å høre om den målrettede innsatsen som gjøres ved **Mysen videregående skole** for å inkludere elever med minoritetsbakgrunn. Her kan det etableres kontakt mellom skolen og bispedømmets **dialogsenter i Sarpsborg**, med gjensidig utveksling av erfaringer og kompetanse.

Kommunestyret har bestemt å bosette bare 11 av de 26 **flyktingene** som Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) har anmodet om i 2015. Et så inkluderende lokalsamfunn som Eidsberg, bør ha større ambisjoner. Det er en helt sentral oppgave for kirkens forkynnelse og lokalsamfunnsarbeid å bidra til at lokalmiljøene tar vel imot de nye borgerne og lever ut et mangfoldig Eidsberg i praktisk nestekjærlighet. En oppgave for **diakonien** er å mobilisere mennesker med kjellerleiligheter eller ledig boflate, til bosetting av mennesker som har fått anerkjent sitt beskyttelsesbehov i Norge.

I vårt demokratiske velferdssamfunn har lokale myndigheter ansvaret for å adressere sosiale og økonomiske utfordringer. Disse er betydelige her i Eidsberg, noe som bl.a. synliggjøres i de mange røde tallene i **folkehelsebarometeret**. Kommuneledelsen viste i vårt møte stort engasjement for å bedre situasjonen både på kort og lang sikt. De har et tydelig fokus på å skape muligheter også for dem som på ulikt vis trenger veiledning og ledsagelse. Den styrkede samhandlingen mellom kommunale og statlige organer som NAV er en forutsetning hvis man skal lykkes, likeledes utvikling av frivilligheten og samarbeid med næringslivet gjennom f.eks. det lærlingeløftet som planlegges.

Kirkens rolle er å forsterke og overvåke kommuneledelsens og andre aktørers arbeid med disse utfordringene, ved å mobilisere våre ressurser og arenaer. Den videreutviklede, felles **diakoniplanen** for alle soknene må ytterligere fokusere på å møte disse store utfordringene i lokalsamfunnet, i samordning med kommunens tiltak og arbeidet som drives av frivillige organisasjoner og institusjoner. Samtalene som føres med **Kirkens Bymisjon** vil føre til en ytterligere styrking av kirkens arbeid, og vil være en betydelig ressurs for lokalkirken og lokalsamfunnet.

Kommunens **bevilgninger** til lokalkirken er forutsigbare og relasjonene mellom kirke og kommune synes svært gode. Renovering er orgelet og kirketårnet i Hærland kirke får kirken til

å fremstå i fordums prakt, mens vedlikeholdsbehovet på Eidsberg kirke og tårnet i Mysen kirke er prekært og må adresseres. Kapasiteten på kirkegårdene synes foreløpig tilfredsstillende, og etableringen av det **muslimske gravfeltet** er meget positivt. Kirkens vedlikeholdsbehov bør integreres i kommunens planer. De faste årlige samtaler mellom folkevalgte, administrativ og faglig ledelse i kommune og kirke om strategisk samhandling, er meget betimelig og kan utvikles ytterligere.

Stab, råd og utvalg

Kirken i Eidsberg, Mysen, Trømborg og Hærland har en dedikert **stab** med meget god **ledelse**, og stort aktivitetsnivå. Jeg har i løpet av visitasukens mange møtepunkter fått bekreftet at kirken og dens medarbeidere nyter stor respekt og tillit både blant befolkningen og ledelsen i dette lokalsamfunnet.

Menighetsrådene fremstår som kompetente. Forsøket med ett felles menighetsråd for de fire sognene er fremtidsrettet og muliggjør strategiutvikling og bedre resurssanvendelse. Erfaringer vil være svært viktige i utviklingen av hele Den norske kirkes ordning i årene fremover. Jeg vil oppfordre dere alle til å være med å utvikle potensialet som ligger i denne organiseringen, samtidig som det må gis rom for mobilisering i og rundt hver av kirkene slik at folks tilhørighet styrkes og bekreftes. Kommunens strategi for bygdesamfunnene vil være til stor hjelp her. Den potensielle kommunesammenslåingen vil også åpne nye muligheter for samhandlinger i prostiet.

Stor takk til alle dere som har brukt mye ressurser for å lage et utmerket visitasprogram, og som på ulike måter har bidratt til å gjøre denne uken til en svært godt planlagt og inspirerende festreise. Jeg har i løpet av denne uken ikke møtt en eneste lukket dør for kirkens deltakelse i å være med å forme fremtidens Eidsberg, Mysen, Trømborg og Hærland. Kirken står foran rike muligheter i dette lokalsamfunnet! Her gjelder det å gripe tiden i luggen – den har, i motsetningen til hestene på Momarken, ingen hale.

Utgang

En kirke som ikke lenger ser rike muligheter til å skape mer himmel på jord, har enten sluttet å være kirke eller er hjemme i himmelen. Kirkens bevegelse er alltid ut i verden for å døpe, lære, ledsage, trøste og la mennesker få se et glimt av Guds uendelige nåde og kjærlighet, helt til Jesus kommer tilbake. Hvordan dette konkret kommer til uttrykk endrer seg fra en tidsepoke til en annen, og fra kontekst til kontekst.

Under møtet med menighetsbarnehagene under visitasen samtalte vi om hvordan barnehage og kirke kan forholde seg til en virkelighet der stadig flere barn og barnefamilier sliter med utfordringer som de ikke makter å bære alene. En av de barnehageansatte formulerte den dype grunntonen i kirkens sendelse til verden slik, i hennes kontekst: «I våre barnehager skal alle barn og foreldre merke at vår kirkelige forankring betyr at vi ser Guds bilde i øynene på hvert eneste barn og hver eneste forelder». Dette er grunnoppdraget til kirken her i Eidsberg, Mysen, Trømborg og Hærland: La alle merke at troen på den treenige Gud gjør at dere ser Guds bilde i øynene på hvert eneste menneske dere møter, og at dere vil ledsage dem på livsveien. Da er dere med å skape mer himmel på jord som «speglar Guds himmel av». Må Gud velsigne og styrke dere i oppdraget!